

עלון דברי חיים לפרשת ויקרא

וְכֹה מִנְחָה שֶׁתִּקְרִיבוּ לַיהוָה לְאֵשׁ עֹשֶׂה חֵם מִן כֹּלשׁ אֲרוֹכְלָדָבֶשׁ לְאֵשׁ קֵטֹרֶת יִרְמָמָה נֹאשׁ הַלְהִי" [ב']
 [א"]

בפרשת הקטורת אומרים "ועוד תני בר קפרא אילו היה נותן בה קורטוב של דבש אין אדם יכול לעמוד מפני ריחה ולמה אין מערבין בה דבש מפני שהתורה אמרה "כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה". כמה תמיהות עומדות על מאמר זה, שכן צ"ב בשאלת "ולמה אין מערבין בה דבש" שהרי הוא כבר יישב שאלה זו כמ"ש "אילו היה נותן בה קורטוב של דבש אין אדם יכול לעמוד מפני ריחה" ? ועוד קשה שמה צורך יש בשאלה ותשובה הרי התורה אמרה במפורש שאסור להקטיר דבש וא"כ זיל קרי בי רב הוא !

הנה בתחילה נאמר "אילו היו נותנין בה", ואילו בשאלה נאמר "ולמה אין מערבין בה", וטעם שינוי הלשון הוא משופ שפשוט לנו שאסור ליתן דבש ללא תערובת, ואין על זה שאלה, אולם היה יכול לעלות על דעתנו שטעם איסור התורה משום שע"י עירוב הדבש היא בגלל יצירת הריח הטוב "עד שאין אדם יכול לעמוד מפני ריחה", וא"כ היינו יכולים לערב שיעור קטן של דבש עד שריח הקטורת לא יהיה כ"כ חזק ואז לא יהיה את הטעם "מפני שאין אדם יכול לעמוד מפני ריחה", ולכן שואלת הגמ' שודאי פשוט שהתורה אסרה נתינת דבש בלי תערובת בתוך הקטורת, אבל "למה אין מערבין" ?

ועל כך עונה הברייתא "מפני שהתורה אמרה כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה", ולכאורה אפשר להקשות למה הגמ' מביאה תחילת הפס' "כי כל שאר", הרי עיקר התירוץ הוא בסוף הפס' ? אולם לדברינו הדברים נפלאים שההוכחה שגם תערובת דבש אסורה אינה נלמדת המסיאם של הפס', שכן מהסיאם היינו יכולים לומר שרק נתינת דבש בלי תערובת אסורה משא"כ תערובת דבש עם דגבר אחר מותרת, וא"כ צריך הוכחה שגם זה אסור, וזה מלמד מהמילים שבתחילת הפס' "כי כל שאור" שעל זה דרשו חז"ל בפסחים מ"ג "עירובו מנין ? ת"ל "כי כל", ומזה נלמד שגם תערובת דבש אסורה. ודברי פי חכם חן !

עיונים בדברי חז"ל ובלשונם [עמ' ר"י]

בסוף מס' כריתות איתא וְיָבֵשׁ מִן עֹן אֹמֵר רַבִּי שֵׁי יִמְקֹדֵם וְיִלְעָזִים בְּכָל מָקוֹם. וְכֹלֵם פְּנֵי הַמַּבְתֵּחַ הַיָּמִי הָוּ, וְתִמְהָה רַבִּי לֹמַר (ויקרא ד), וְאֵם כָּבֵב שֵׁיב יִקְרָב נִלְתָּטְ אֶתְּמָל מִשֵּׁי נִיָּה מִשֵּׁי קוּלִין. ותמה הרב דוד פרדו זצ"ל שאם באמת שקולים הם מדוע "כבשים" קודמים ל"עזים" ?

ותירץ שהנה במס' שבת דף ע"ז מסופר שר"א שאל את ר"י מדוע מדרך העולם העזים הולכות לפני הכבשים, והשיב לו ר"י כברייתו של עולם שהחושך קדם לאור, ואף בענין זה העזים השחורת הולכות לפני הכבשים שצבען לבן.

כל זה הוא בדרך כלל, אבל בקדשים קיימא לן שהלילה הולך אחר היום שלפניו, ולכן לענין קדשים הקפידה התוקה לכתוב את הכבשים ואח"כ את העיזים כדי ללמדנו שבקדשים הלילה הולך אחר היום להיפך מבריאת העולם.

שושנים לדוד

וְיָבֵשׁ מִן עֹן אֹמֵר רַבִּי שֵׁי יִמְקֹדֵם וְיִלְעָזִים בְּכָל מָקוֹם הַמַּבְתֵּחַ הַיָּמִי הָוּ וְאֵם כָּבֵב שֵׁיב יִקְרָב נִלְתָּטְ אֶתְּמָל מִשֵּׁי נִיָּה מִשֵּׁי קוּלִין וְתִמְהָה רַבִּי לֹמַר (ויקרא ד), וְאֵם כָּבֵב שֵׁיב יִקְרָב נִלְתָּטְ אֶתְּמָל מִשֵּׁי נִיָּה מִשֵּׁי קוּלִין [א', ב']

במדרש שוחר טוב איתא "אדם כי יקריב מכם קרבן לה', הדא הוא דכתיב "מינו כצל עובר". ודברי המדרש סתומים המה.

אמרו חז"ל במס' נדרים שהמפריש קרבן לא יאמר "לה' קרבן" כי שמט לא יספיק לגמור הדבר עד שתצמא נשמתו ונמצא מוציא שם שמים לבטלה, לכן צריך להקדים מילת "קרבן" ל"לה".

לזה כיוון המדרש "אדם כי יקריב מכם – אינו רשאי לומר "לה' קרבן" אלא "קרבן לה", וזאת מדוע? משום "מינו כצל עובר" כי עיקר החחש הוא שמא ימות.

בשם הרבי חיים מבריסק

וְשֵׁי תַּבְּיָהּ בְּקִרְבָּנֵי יְדֻוְּהָ קְרִיבֵי נִיְאָהָ רַחֵם יְיָ כִּי נִיְאָהָ תַּהֲדָם וְזָרְקוּ אֶת הַזֶּבַח בְּיַד אֲשֶׁר פָּתַח חַאֵל לְמוֹעֵד" [א', ה']

במסכת ברכות אמר עלי לשמואל מימר שפיר קאמרת אלא שמורה הלכה בפני רבו את וכל המורה הלכה בפני רבו חייב מיתה. ומקשים העולם מה זה שאמר עלי מימר שפיר קאמרת הוי ליה למימר מורה הלכה בפני רבו את. ויש לתרץ דאיתא בגמרא שני טעמים על מה שאסור להורות הלכה בפני רבו חד אמר משום אפקרותא וחד אמר כיון דרבו בפניו אי אפשר שלא יטעה את עצמו מפני אימת רבו. ויש לפרש דאיכא בינייהו אם הורה הלכה באופן אף שיטעה בהדין אינו מחייבי מיתות. אז אם אמרין הטעם שמא יטעה אז המורה אינו חייב מיתה דהא אף שיטעה בהדין אינו מחייבי מיתות. אבל אם אמרין משום אפקרותא אז אפילו בכהאי גוונא חייב מיתה. והנה איתא בגמרא שם דשמואל הורה דשחיטה בזר כשירה עיין שם. אם כן זה הדין אינו מחייבי מיתות. וזה שאמר עלי לשמואל מימר שפיר קאמרת ולא טעית ואם כן כיון שלא טעית על כרחך הטעם משום אפקרותא אם כן מורה הלכה בפני רבו את וחייב מיתה אף בכהאי גוונא.

חנכת התורה

פינת ההלכה – האם מתעסק נחשב כעושה איסור רק שפטור או שאין כאן מעשה איסור כלל?

"אוהוד נא ליח ט אתא שח ט אב חה ב יאא תק רב נש ע ירע זים זכת מים" [ד', כ"ג]

בהוריות דף ה' דורשים מ"בה" פרט למתעסק, כלומר שעאינו מתחייב אלא אם התכוון עשות את החטא אבל אם אינו אלא מתעסק וכגון שהתכוון להגביה את התלוש והגביה את המחובר הרי הוא פטור, אמנם פטור זה אינו שייך בחלבים ועריות שכן הוא מתנהג.

ומחדש ר' עקיבא איכר שמה שאנו ממעטים מ'אשר חטא בה" פרט למתעסק, אין הכוונה שבמתעסק לא נעשתה העבירה כלל, אלא הכוונה שאמנם נעשתה העבירה, אך היא נעשתה בשוגג, ובאופן כזה של שוגג פטור, אבל מ"מ נחשב שעשה שגגת איסור.

ולכאורה מה הנ"מ אם זה נחשב כלא עשה מעשה איסור כלל, או שעשה מעשה איסור רק שפטור מצד שהוא שוגג, הרי בין כה פטור מקרבן?

אמנם יש כמה נפקא מינא בזה כגון אדם הרואה את חברו ניגש לתבואה ורוצה לקוצרהמן הקרקע מתוך שהוא סבור שהתבואה היא תלושה, אמנם חברו יודע שהיא מחוברת, האם הוא חייב להודיע לחברו שהיא מחוברת, שכן אם מתעסק נחשב כאין כאן מעשה איסור כלל, אז חברו יכול לשתור ולהניח לו להתעסק בתבואה זו, אבל אחר חידוש רע"א שיש כאן מעשה איסור, א"כ מוטל על החבר להפריש את הקוצר ממלאכת שבת לאפרושי מאיסורא.

אולם האור שמח מצא הוכה מרש"י שלא כר' עקיבא איגר שהנה הגמ' בשבת דף צ"ז איתא ששב' בתים מב' צידי רה"ק מ' רב ושמואל אם מותר לזרוק מזה לזה, והגמ' אומרת שטעם רב שאונסק משום שפתחי הבתים אינם מכוונים זה כנגד זה, ולכן יש חשש שתוך כדי זריקה חפול החפץ לרה"ר ואותו זורק יסיח דעתו מנשבת ויכניס מרה"ר לרה"י.

ולכאורה קשה מדוע לא חששה התורה לעצם הנפילה שלכאורה אף היא מלאכת מוציא מרה"י לרה"ר? וכתב רש"י שבזה ליכא חיוב חטאת שמתעסק הוא אצל הוצאה, דלא נתכון לזרוק לרה"ר, אולם אם נסבור כרע"א, מה לנו שפטור הרי עובר עכ"פ על איסור תורה.

אולם בשו"ת ר' שלמה איגר הביא ראייה לשברי רע"א בשם תלמידו הגרמ"מ יפה שהנ הפסק הרמ"א [שע"ב, א'] שכהן שישן ויש מת עינמו באהל צריכים להקית את הכהן להגיד לו שיצא, ואף שזה הוא מתעסק כיון שאין ידוע לכהן היושן שמת נמצא עמו, ואעפ"כ צריכים להעירו, ומוכרח מזה כרע"א שאף מתעסק נחשב למעשה איסור בשוגג ורק שפטור מקרבן.

שו"ת רבי עקיבא איגר [קמא ח'] – שו"ת רבי שלמה איגר [כתבים כ']

תקציר ההפטרה – ישעיה מ"ג – מ"ד

מפטירין "עם זו יצרתי לי" שהיא מדברת בתוכת הנביא לישראל שטוב להם לשמוע בקול ה' ולא יצטרכו להבעא קרבנות משיחטאו ויביאו קרבנות הנאמרים בפרשה. הנביא מוכיח את ישראל על שעבדו ע"ז ולא הבביאו קרבנות לה', ואומר להם הנביא שכל הטובה שעתידי ה' לבניכם אחרירהם לא בזכותם היא. וה' יתן את ברכתו על זרע הדור ההוא ויהיו צדיקים גמורים ובעלי תשובה וגרים. הנביא מוכיל ישראל שאין כלום בע"ז שאין כמו הקב"ה שיודע מה שקרה עם הבריות מתחילת בריאתם ויודע העתידות, ולכן אין לישראל לפחד מהע"ז. הניבא מתאר איך שכל הבונים ע"ז טורחים לריק ופשוט הוא שאין בהם ממש. ומסיים הנביא שאף אם הגויים לא יפרשו מהע"ז, מ"מ אתה ישראל תבין שאין בהם ממש ולא תשכח את ה'.

שבת שלום !

יוצא לאור לע"נ האשה הצנועה והכשרה מרת ימנה בת חנה. ת.נ.צ.ב.ה.